

Материнська Ольга

асистент

Вдовенко Ірина

студент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ВІННИЧЧИНИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Розвиток фермерських господарств є одним із напрямків соціально-економічних перетворень на селі та розвитку вітчизняного аграрного виробництва. Фермерське господарство являє собою вільне підприємство на основі використання майна і землі, яке поєднує в фермері власника, організатора виробництва, підприємця та працівника.

Фермерське господарство – це одна із форм господарювання на селі, яка характеризується домінуванням приватної власності на землю та засоби виробництва [1].

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти оварну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону.

Проблемам аналізу діяльності організаційно-правових форм, в тому числі і фермерським господарствам та їх обліку значну увагу приділяють у своїх працях ряд вітчизняних науковців, зокрема: Ф.Ф.Бутинець, Л.Б.Гнатишин, Д.І.Дема, М.Я.Дем'яненко, В.А.Дерій, А.В.Довбуш, Г.Г.Кірейцев, М.М.Коцупатрий, М.Ф.Кропивко, В.Б.Моссаковський, М.Ф.Огійчук, Н.Л.Правдюк, О.Д.Радченко, В.В.Сопко, Л.К.Сук, П.Я.Хомин, а також зарубіжні автори: М.Баккет, М.Ф.Бичков, С.Блегборн, Ф.І.Васькін, Е.І.Степаненко.

Станом на початок 2011 року кількість зареєстрованих фермерських господарств в Україні склала більше 44 тис. од. [4]. У користуванні фермерів перебуває 4,2 млн.га сільськогосподарських угідь (10% від загальної площі сільськогосподарських угідь нашої країни).

Аналіз організаційно-правових форм в аграрному секторі економіки Вінницької області свідчить про значну кількість фермерських господарств. Так, в 2011 році у Вінницькій області із 2121 одиниць господарюючих суб'єктів в сільському господарстві найбільшу частку складають фермерські господарства – 1464 одиниці або 69% від загальної кількості та 352 господарських товариств або 16,6% від загальної кількості.

В користуванні фермерських господарств Вінницької області в 2011 р. знаходилось 215,9 тис.га сільськогосподарських угідь, в тому числі 211,5 тис.га ріллі, що більше проти 2000 року, відповідно в 9,3 та 9,7 рази. Середня площа сільськогосподарських одного фермерського господарства на початок 2011 р. становить 128,2 га; середня площа ріллі одного фермерського господарства складає 125,5 га. Впродовж 2005-2011 рр. чисельність поголів'я ВРХ в

фермерських господарствах зменшувалась з 12424 до 8590 шт; свиней станом на 2011 р., є 22981, вівці та кози – 1301; коней – 286, що є негативним явищем.

Таблиця 1

Динаміка основних показників фермерських господарств Вінницької області*

(на початок року)

Показники	2000 р.	2005 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Середня площа сільськогосподарських угідь одного фермерського господарства, га	28,1	92,5	131,1	135,9	132,0	128,2
Середня площа ріллі одного фермерського господарства, га	26,3	90,2	129,8	133,7	129,3	125,5
Чисельність поголів'я худоби в фермерських господарствах - ВРХ	772	12424	11519	9831	9375	8590
- свині	1735	5268	13976	11585	18457	22981
- вівці та кози	185	346	1076	1228	1591	1301
- коні	79	527	365	315	282	286

В 2011 році в фермерських господарствах Вінниччини працювало 5175 осіб. У загальній кількості працюючих у фермерських господарствах: 44,8% - члени фермерського господарства (із них майже чверть (23% - жінки). Поряд із цим, більша частина працюючих за трудовими угодами, є наймані працівники, які склали 55,2 % від загальної кількості працюючих.

В 2010 році фермерами Вінниччини було вироблено 370,9 тис.т або 11,9% загального обсягу зерна (в 2005 р. – 8,6%) , цукрових буряків – 143,3 тис.т або 5,8% (7,4%), кукурудзи на зерно – 94,5 тис.т або 7,8% (3,8%), соняшнику на зерно – 48,7 тис.т або 17,7% (10,8%).

На розвиток фермерських господарств Вінниччини у 2010 році була надана державна підтримка за рахунок бюджетних дотацій 6433 тис.грн., а також отримано коштів за рахунок податку на додану вартість 13338,1 тис.грн. Лише таким чином підприємства агропромислового комплексу України зможуть зайняти конкурентоспроможне місце на світовому ринку аграрної продукції та міцно закріпити свої позиції.

Основним положенням розвитку фермерства і посилення його ролі в агропромисловому комплексі є формування приватних господарств товарного типу і широкого розвитку їх кооперування з виробництва, зберігання, переробки і збуту сільськогосподарської продукції [1]. Функціонування фермерських господарств створює передумови для підвищення ефективності аграрної економіки, розширюючи межі пошуку раціональних форм і методів використання природних та економічних ресурсів аграрного виробництва.

Розвиток системи фінансування малого агробізнесу є неодмінною умовою формування в країні середнього класу – системоутворюючого елемента соціальної інфраструктури будь-якої цивілізованої держави [2].

Саме фермерські господарства здатні значно збільшити виробництво і поповнити торгівлю сільськогосподарською продукцією і тим самим зробити

вагомий внесок у вирішення національної продовольчої проблеми.

Сучасний економічний стан створив чимало труднощів у аграрному секторі, зокрема і для фермерів. Потрібно створити такі умови виробництва, за яких фермерські господарства були б конкурентноспроможними на ринку сільськогосподарської продукції, а саме:

- можливість забезпечення фермерських господарств технікою;
- максимальне сприяння розвитку фермерства шляхом запровадження ринку землі;
- встановити науково обґрунтовану оцінку якості земельних наділів;
- надання матеріально-фінансової підтримки фермерам з боку держави;
- забезпечити вільний вибір ринків збуту продукції;
- підвищення освітньої та професійної кваліфікації фермерів.

І саме їх вирішення сприятиме ефективному розвитку фермерства в Україні.

Список використаних джерел

1. Васильчак С.В. Формування та перспективи розвитку фермерських господарств у ринкових умовах / С.В. Васильчак, О.Р. Жидяк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.4. – С.147-151.
2. Радченко О.Д. Проблеми фінансування фермерських господарств як форми малого бізнесу / О.Д. Радченко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – №2. – С.152-155.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV : за станом на 10.11.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/ (дата звернення: 10.11.2013).
4. Статистичний щорічник «Фермерські господарства Вінниччини» за 2011 р.

